

עפ"ג 13788/11/20 - מדינת ישראל נגד חסן זידאן

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייליים
עפ"ג 13788-11-20 מדינת ישראל נ' זידאן 07 ינואר 2021

בפני הרכב כבוד השופטים:
י. גריל, שופט עמית [אב"ד]
א. אלון, שופט
ש. שטמר, שופטת עמיתה
המערערת:

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז חיפה
ע"י ב"כ עוה"ד שרון איל

נגד
המשיב:
חסן זידאן
ע"י ב"כ עוה"ד איסלאם סרוג'י

הודעת ערעור מיום 5.11.20 על גזר-דינו של בית-משפט השלום בחיפה (כב' השופטת הבכירה אורית קנטור) מיום 25.10.20 ב-ת"פ 17273-07-19.

פסק דין

א. בפנינו ערעור המדינה על גזר-דינו של בית-משפט השלום בחיפה (כב' השופטת הבכירה, א. קנטור) מיום 25.10.2020, ב-ת"פ 17273-07-19, לפיו נדון המשיב, יליד שנת 1981, לשמונה חודשי מאסר אותם ירצה בעבודות שירות, מאסר מותנה בן שישה חודשים למשך שלוש שנים, ותשלום קנס בסכום של 10,000 ₪ (ב-10 תשלומים חודשיים) או 90 ימי מאסר.

ב. בכתב-האישום המתוקן מיום 6.11.19 צוין, כי לפי תקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות) התשמ"א-1981 ותקנות בריאות העם (עוסקים בסיעוד בבתי חולים), התשמ"ט-1988, על אדם המעוניין לעסוק כאח/אחות במדינת ישראל, לקבל הכרה ממינהל הסיעוד במשרד הבריאות ולהירשם בפנקס המורשים לעסוק בסיעוד (להלן: "**הפנקס**"). המבקש להירשם בפנקס חייב להוכיח שהוא סיים בהצלחה לימודי סיעוד בבית ספר לסיעוד או בחוג לסיעוד המוכר על ידי האחות הראשית של מדינת ישראל ובנוסף עליו לעמוד בהצלחה בבחינת רישוי ממשלתית לתואר אח מוסמך.

המשיב מעולם לא למד בבית ספר לסיעוד או בחוג לסיעוד ומעולם לא ניגש לבחינת הרישוי הממשלתית לתואר אח מוסמך וממילא מעולם לא נרשם בפנקס.

ג. בתקופה הרלוונטית לכתב האישום החזיק המשיב במסמכים מזויפים כמפורט להלן ביודעו שהם מזויפים:

1. תעודת בוגר אוניברסיטת תל-אביב מתאריך 4.6.06 בחוג לסיעוד.

2. אישור סיום לימודים בחוג לסיעוד של אוניברסיטת תל-אביב מיולי 2006.

3. תעודת רישום כאח מוסמך מתאריך 4.9.05.

4. תעודת רישום כאח מוסמך לטיפול מוגבר בחולה גריאטרי מתאריך 21.3.13.

ד. בכתב-האישום מופיעים שישה אישומים המתייחסים למועדים שונים במהלך התקופה שמנובמבר 2009 עד ספטמבר 2017.

(1) לפי האישום הראשון שלח המשיב להוסטל יפה נוף בחיפה קורות חיים בהם הוא מתחזה כאח מוסמך הרשום בפנקס, ובריאיון העבודה אליו זומן הוא הציג בפני מנהל ההוסטל מצג שווא לפיו הוא אח מוסמך. המשיב עבד שם מנובמבר 2009 עד דצמבר 2010 מועד בו התפטר.

במהלך תקופת עבודתו שם כאח מוסמך עסק המשיב, בין היתר, במתן טיפולים רפואיים וסיעודיים לשהים בהוסטל למרות שמעולם לא הוסמך לכך ועל יסוד מצג השווא השתכר סך כולל של 62,452 ₪ במהלך תקופה זו. לפיכך ייחסה המדינה למשיב באישום הראשון עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977, והתחזות כבעל תעודה לפי סעיף 443 של חוק העונשין.

(2) באישום השני נטען, כי מנהל בית האבות בירכא קיבל המלצה להעסיק את המשיב בתפקיד אח ראשי ולצורך זה הוא הזמין אליו את המשיב לריאיון, שבמהלכו הציג עצמו המשיב בפני המנהל כאח מוסמך וכן הציג בפניו את המסמכים המזויפים ביודעו שהם מזויפים.

בתאריך 25.12.11 חתם המשיב על הסכם עבודה אישי בבית האבות הנ"ל, ועבד שם עד תאריך 30.9.2014. במהלך תקופת העבודה שם עסק המשיב כאח ראשי בתפקיד ניהולי למרות שהוא מעולם לא הוסמך לכך, ללא בעיות תפקודיות, מקצועיות ומשמעיות. במהלך תקופת עבודתו בבית האבות הנ"ל ועל יסוד מצג השווא השתכר המשיב משכורת בסכום כולל של 280,049 ₪.

המדינה ייחסה למשיב באישום השני עבירות של שימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות לפי סעיף 420 + 418 סיפא לחוק העונשין, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 415 סיפא של חוק העונשין, והתחזות כבעל תעודה לפי סעיף 433 של חוק העונשין.

(3) באישום השלישי נטען, כי בחודש מאי 2015 הגיע המשיב לריאיון קבלה אצל האח הראשי בבית החולים הסייעודי עדן בנהריה ובמהלך הריאיון הציג המשיב בפניו מצג שווא לפיו הוא אח מוסמך וכן הציג בפניו את המסמכים המזויפים בידעו כי הם מזויפים.

נוכח מצג השווא ועל בסיס היכרות מוקדמת בין המשיב ובין האח הראשי בבית החולים הנ"ל התקבל המשיב לעבודה שם והועסק בבית חולים זה מתאריך 8.5.16 עד תאריך 6.9.17 מועד בו נכנס לתוקפו מכתב פיטורין שקיבל המשיב עקב אי-עמידה בדרישות העבודה וביעדים שהוגדרו לו.

במהלך תקופת עבודתו בבית החולים הסייעודי הועסק המשיב כאח אחראי מחלקה והשתכר בסכום כולל של 127,849 ₪.

באישום השלישי ייחסה המדינה למשיב את העבירות של שימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות לפי סעיף 420 + סעיף 418 סיפא של חוק העונשין, קבלת דבר במרבה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 415 סיפא של החוק, והתחזות כבעל תעודה לפי סעיף 443 של חוק העונשין.

(4) באישום הרביעי נטען, שביום 2.3.15 הגיע המשיב לריאיון עבודה אצל מנהלת הסייעוד במנהלת קריות בשירותי בריאות כללית לצורך קבלתו לעבודה כאח מחליף במרפאת רסקו שבקרית ים. במהלך הריאיון הציג המשיב בפני מנהלת הסייעוד מצג שווא לפיו הוא אח מוסמך והציג בפניה מסמכים מזויפים בידעו שהם מזויפים. המשיב הועסק במרפאת רסקו מתאריך 23.3.15 עד 27.8.15 ובמהלך תקופה זו השתכר סך של 24,233 ₪.

גם באישום זה מייחסת המדינה למשיב עבירות של שימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות לפי סעיף 420 + 418 סיפא לחוק העונשין, קבלת דבר במרבה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין, והתחזות כבעל תעודה לפי סעיף 443 של חוק העונשין.

(5) באישום החמישי נטען, שעובר לתאריך 6.10.15 התקבל המשיב לקורס "מידע בריאותי" המכשיר אחים ואחיות לעבודה במוקד האחיות של שירותי בריאות כללית. ביום 6.10.15 עבר המשיב סדנת מיון לקראת הקורס והציג מצג שווא לפיו הוא אח מוסמך והציג את המסמכים המזויפים בידעו שהם מזויפים. הקורס אמור היה להתקיים מיום 28.10.15 עד 17.2.16 והתגמול הכספי בגין הקורס אמור היה להינתן בסיום הקורס ותחילת העבודה במוקד. בתאריך 28.10.15 על בסיס מצג השווא החל המשיב את השתתפותו בקורס.

בתאריך 6.11.15 בוצעה בדיקה מול המאגר הממוחשב באתר משרד הבריאות, אך שמו של המשיב לא נמצא בפנקס והוא התבקש להמציא אישור של משרד הבריאות על היותו אח מוסמך ואולם, משלא עשה כן המשיב, למרות דרישות חוזרות ונשנות, הופסקה השתתפותו בקורס.

המדינה ייחסה למשיב באישום זה עבירות של שימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות לפי סעיף 420 + 418

סיפא של חוק העונשין, ניסיון לקבל דבר במרמה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 415 סיפא של חוק העונשין, והתחזות כבעל תעודה לפי סעיף 443 של חוק העונשין.

(6) באישום השישי נטען, שבמהלך שנת 2016 פנה המשיב למנהלת אגף הסיעוד בבית החולים הרצוג בירושלים וביקש להתקבל לעבודה בבית החולים כאח מוסמך. במהלך הריאיון שהתקיים, הציג המשיב למנהלת אגף הסיעוד מצג שווא שהוא אח מוסמך והציג את המסמכים המזויפים בידעו שהם מזויפים. מנהלת אגף הסיעוד בדקה באתר האינטרנט של משרד הבריאות האם מופיע שמו של המשיב, אך משלא מצאה את שמו דיווחה היא על-כך למנהל הסיעוד במשרד הבריאות וכתוצאה מכך לא התקבל המשיב לעבודה בבית החולים הרצוג.

באישום זה ייחסה המדינה למשיב עבירות של שימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות לפי סעיף 420 + 418 סיפא של חוק העונשין, ניסיון לקבל דבר במרמה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 415 סיפא של חוק העונשין, והתחזות כבעל תעודה לפי סעיף 433 של חוק העונשין.

ה. בישיבת בית-משפט קמא מיום 6.11.19 הודה המשיב בעובדות כתב-האישום המתוקן ובאת כוחו ביקשה שלא להרשיעו ולהפנותו לשירות המבחן לקבלת תסקיר על-מנת שתיבחן גם שאלת הרשעתו. ב"כ המדינה באותו דיון השאיר לשיקול דעת את ההפניה לקבלת תסקיר אך ציין, כי מדובר בעבירה חמורה שנמשכה לאורך עשור ולכן התנגד לאי-הרשעה.

הסנגורית ציינה באותה ישיבה, שאין המדובר בתקופה של עשור.

בית-משפט קמא הורה על הזמנת תסקיר של שירות המבחן למבוגרים.

ו. מעיון בתסקיר מיום 21.6.20 עולה, שאין לחובת המשיב הרשעות קודמות. בהתייחסותו בפני שירות המבחן לביצוע העבירות הודה המשיב בביצוען והסביר את מעשיו כנובעים ממצוקה כלכלית קשה אליה נקלע עקב חובות מצטברים שצבר בשל דאגתו להוצאות של הוריו. הוא גם שיתף בתחושות חוסר אונים שליוו אותו במשך שנים עקב אי-הצלחתו להשתלב בלימודים, הן מבחינה כלכלית והן מבחינת כישורים וציודים, וטען, שמתוך רצון לקדם את עצמו כלכלית וחברתית הוא זייף מסמכים המעידים על הכשרתו בתחום הסיעוד ועל הסמכתו לעבוד כאח מוסמך.

בפני שירות המבחן טען המשיב, שהוא הצליח לעמוד בכל הנדרש ממנו בתפקידים אלה, ללא פגיעה באוכלוסיית המטופלים וללא התערבות בטיפול הרפואי או התרופתי המוענק להם ולפי תפיסתו הוא לא סיכן חיי אדם ולא פגע בטיב הטיפול שהוענק למטופלים וכן טען, שלאורך תקופת העסקתו הוא השקיע מאמצים בלמידה עצמית וחשיפתו לידע באותו תחום.

שירות המבחן ציין, שהמשיב פיתח "פסאדה" של תפקוד חיובי כלפי חוץ ובתהליך התפתחותו נוצר פער בין דימויו

הפנימי לבין דימויו החיצוני אותו ביקש להבליט כלפי סביבתו ומשפחתו.

המשיב מתקשה להכיר, כך ציין שירות המבחן, באופי הפוגעני והמירמתי של התנהלותו והתייחסויותיו משקפות קושי בקבלת אחריות על חומרת מעשיו והשלכותיהם.

באשר לגורמי הסיכוי לשיקום התרשם שירות המבחן שמדובר באדם שעד למעורבותו באירועים הנדונים ניהל אורח חיים תקין, תוך גילוי יכולת התמדה במסגרות חיו, הלימודית והתעסוקתית. בשלב זה של חיו השתלב המשיב בעבודה ובלימודים מתוך רצון לשמור על יציבות במסגרות חיו.

מציין שירות המבחן, כי בהסתמך על הנתונים שבידי השירות עולה הערכה אודות ריבוי גורמי סיכון להישנות עבירות דומות בעתיד.

באשר להמלצה מציין שירות המבחן, כי הוא מודע לחומרת העבירות בהן הורשע המשיב ואינו מתעלם מהשלכותיהן, אך יחד עם זאת, סבור שירות המבחן, כי במטרה להפחית את הסיכון להישנות עבירות דומות בעתיד יהא מתאים במקרה זה לשקול ענישה מוחשית שתכלול אלמנטים טיפוליים היכולים לסייע למשיב לזהות חלקים אישיותיים ודפוסים התנהגותיים שעמדו ברקע לביצוע העבירות ויכללו לחבר אותו לחומרת מעשיו תוך רכישת כלים ומיומנויות להתמודדות יעילה עם מצבי לחץ ומשבר.

שירות המבחן המליץ בפני בית משפט קמא להטיל על המשיב ענישה מוחשית של של"צ בהיקף נרחב של 250 שעות ולהעמיד את המשיב בצו מבחן לתקופה של 18 חודשים שבמהלכה ישתלב במערך הטיפול הקבוצתי המתקיים בשירות המבחן.

בכל הנוגע לעניין ביטול הרשעתו בדיון, סבר שירות המבחן כי נוכח חומרת העבירות, היקפן, אופיין, והתייחסותו של המשיב לעבירות אלה, אין מקום להמלצה בדבר הימנעות מהרשעה.

ז. בישיבת בית-משפט קמא מיום 24.6.20, הורה בית-משפט קמא על הזמנת חוות דעתו של הממונה על עבודות שירות ולפיה מתאים המשיב לריצוי העונש בעבודות שירות. המשיב הביע את הסכמתו לכך.

ח. בטיעונים לעונש מטעם המדינה הפנה ב"כ המדינה ל-עפ"ג (מחוזי באר-שבע) 42023-05-18 **קרינה חיימץ נ' מדינת ישראל** (5.6.13) (להלן: **עניין חיימץ**), שם התחזתה הנאשמת לאחות מעשית וככזו הועסקה בבית חולים וביצעה פעולות שלא הייתה מוסמכת לבצען, וניסתה להתקבל למקומות נוספים. בנוסף לכך הורשעה הנאשמת (שם) גם בכך שהונתה בכרטיסי חיובים שונים לתשלום חשבוניותיה.

תסקיר שירות המבחן בעניין **חיימץ** לא היה חיובי, ונקבע שרק טיפול יוכל לסייע לנאשמת, אך הצהרותיה כאילו מוכנה היא לעבור הליך טיפולי לא נבעו מתובנות פנימיות, ושירות המבחן הביע, שם, ספק ביכולתה של

הנאשמת להיתרם מהליך טיפולי. למרות זאת הורה בית-המשפט לשבצה בהליך טיפולי, אך הערכת שירות המבחן לא השתנתה ולכן לא בא שירות המבחן בהמלצה כלשהי בעניינה.

לפיכך אישר בית-המשפט המחוזי באותו מקרה, את העונש של 18 חודשי מאסר שהוטל עליה בבית משפט השלום.

בנוסף הפנתה המדינה בטיעוניה לעונש בפני בית-משפט קמא לשלושה גזרי דין נוספים בהם נדונו נאשמים בעבירות דומות ל-5-6 חודשי מאסר בעבודות שירות כשלטענת המדינה אותם מקרים קלים היו מאלה שבפינו.

ב"כ המדינה עתר בפני בית-משפט קמא לדחות את ניסיונו של המערער לייחס את ביצוע העבירות למצוקה כלכלית בנימוק שטענה זו נטענה בעלמא והפנה להערת שירות המבחן בדבר ריבוי גורמי סיכון אצל המשיב להישנות עבירות בעתיד, והוסיף, שאין לקבל את המלצת שירות המבחן באשר להטלת של"צ וצו מבחן. ב"כ המדינה הפנה לפסיקה לפיה תפקיד בית-המשפט הוא לבחון את התמונה הכוללת ולהביא בחשבון את האינטרסים של הציבור, וכן הוסיף, ששיקולי השיקום אינם חזות הכל.

לדעת ב"כ המדינה, מתחם הענישה באישום הראשון נע בין 9 חודשים ל-24 חודשי מאסר בפועל, באישום השני בין 12 ל-30 חודשי מאסר בפועל, באישום השלישי: 9 עד 24 חודשי מאסר בפועל, באישום הרביעי: 8 עד 18 חודשי מאסר בפועל, ובאישומים החמישי והשישי: בין 6 ל-12 חודשי מאסר בפועל, כשעונשו של המשיב אמור להיות במחצית התחתונה של המתחם, קרוב לאמצע, לרבות קנס בהיקף נכבד, ומאסר מותנה ארוך ומרתיע.

ט. בטיעון לעונש מיום 9.9.20 נשמעו בפני בית-משפט קמא שני עדי אופי, ולרבות גם רעיית המשיב. ב"כ המדינה חזר על הטיעון בכתב שהגיש.

הסנגורית חזרה על בקשתה שהמשיב לא יורשע והוסיפה, כי המשיב החל לימודים בסוציולוגיה, ועתרה להטלת עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות כעולה גם מרשימת פסקי הדין אשר בטיעוניה המדינה, למעט פסק הדין בעניין **חיימץ**, שם הוטלו 18 חודשי מאסר בפועל אלא שבעניין **חיימץ** התווספו גם עבירות של גניבת כרטיסי אשראי.

לטעמה של הסנגורית, מתחם הענישה נע בין של"צ לבין מספר חודשי מאסר בעבודות שירות, ולפיכך הפנתה הסנגורית את בית-משפט קמא לפסיקה רלוונטית. עוד הצביעה הסנגורית על-כך שהחקירה בעניין המשיב החלה להתנהל כארבע שנים טרם הגשת כתב-האישום, ועוד הדגישה, שהמשיב הודה והיכה על חטא, וכן הצביעה על חשיבות השיקום המאפשר במקרה המתאים חריגה לקולא ממתחם הענישה, לפי סעיף 40ד' של חוק העונשין.

בסיום דברי הסנגורית אמר גם המשיב את דברו לבית משפט קמא וציין, כי הוא עובד כיום בחברת תקשוב ותפקידו זימון תורים. הוגש אישור מטעם חברת התקשוב לפיו ממלא המשיב את תפקידו בהשקעה, אכפתיות ועשייה תוך נכונות ללמוד, והוא מגלה אחריות ומסירות.

י. בגזר הדין מיום 25.10.20 עמד בית-משפט קמא על-כך שהערכים החברתיים שנפגעו הם השמירה על אמון הציבור בעוסקים במקצוע הרפואה והסיעוד, שלומם וביטחונם של המטופלים, הגנה על גוף האדם כבודו ובחירתו החופשית וכן פגיעה בפרטיות. מדובר ברמת פגיעה גבוהה משנטל על עצמו המשיב חירות לטפל באנשים חולים, לעתים מבוגרים וסיעודיים לאורך תקופה במספר מוסדות תוך זלזול בחיי אדם ובריאות הציבור.

עוד צוין בגזר הדין, שהמשיב הוא מבצע יחיד של העבירות וחלקו בהן מלא ומוחלט. כמו-כן הודגש בגזר הדין, שהמשיב, כתוצאה מן העבירות שביצע, זכה למשכורות כאח מוסמך ומדובר בסכומים ניכרים שלא הגיעו לו (באישום הראשון - ₪ 62,452, באישום השני - ₪ 280,049, באישום השלישי - ₪ 127,849, ובאישום הרביעי - ₪ 24,233).

בית-משפט קמא ציין, שבאישומים הראשון השני והשלישי התקבל המשיב לעבודה בהוסטל, בית אבות ובית חולים סיעודי - מקומות בהם שוהה אוכלוסייה מוחלשת בעיקר של קשישים וסיעודיים. בנוסף יש להביא בחשבון לחובת המשיב את פוטנציאל הנזק לבריאות המטופלים, לפרטיותם, ולאמון שניתן במשיב מצד מעסיקיו ומצד המטופלים.

בית-משפט קמא התייחס בגזר-דינו לכל האירועים כאירוע אחד בגינו יש לקבוע מתחם עונש הולם אחד שהועמד על 8 חודשי מאסר ועד 15 חודשי מאסר.

לצד זאת, הביא בית-משפט קמא בחשבון את הודאתו של המשיב בהזדמנות הראשונה בפתח משפטו, לאחר שתוקן כתב-האישום בהסדר טיעון, וכן צוין, כי המשיב הביע צער וחרטה וכן הביע חשש מפני פגיעה בבני משפחתו (יצוין, שהמשיב אינו מפרנס יחיד הואיל וגם רעייתו עובדת). כיום עובד המשיב בחברת תקשוב העוסקת בקביעת תורים לטיפולים רפואיים. עוד הוסיף בית-משפט קמא, כי לא הוכח שהמשיב עשה שימוש לרעה במידע שהגיע לרשותו במהלך עבודתו, ולפי עדות עדי ההגנה עולה, כי המשיב עסק בעיקר בתחום האדמיניסטרטיבי ופחות בתחום הטיפולי.

נוכח האמור בתסקיר שירות המבחן החליט בית-משפט קמא לאמץ את הרף התחתון של מתחם הענישה וכן הפנה לאמור בדו"ח ועדת דורנר, והמלצותיה. בסיכום הדברים הטיל בית-משפט קמא על המשיב 8 חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודת שירות (לבקשת המדינה ביצוע עבודות השירות מעוכב). כמו כן הטיל בית-משפט קמא על המשיב מאסר מותנה בן 6 חודשים ותשלום קנס בסך ₪ 10,000 ב-10 תשלומים החל מתום שלושים יום מן המועד בו יסיים את ריצוי עבודות השירות.

י"א. המדינה ממאנת להשלים עם גזר-דינו של בית-משפט קמא וערעורה מונח בפנינו.

נטען בין היתר, שהמשיב קיבל במרמה כתוצאה מן השימוש במסמכים המזויפים ועל בסיס מצגי השווא שהציג בכל מקומות העבודה שפורטו בכתב-האישום המתן משכורות בסכום כולל של ₪ 494,584.

באשר לתסקיר שירות המבחן ציינה המדינה בערעורה, כי לפי התסקיר נוקט המשיב בגישה המפחיתה מחומרת מעשיו ומשליך את האחריות על גורמים חיצוניים שונים והוא ממוקד במחיר האישי והמשפחתי שעליו לשאת בהם בגין ביצוע העבירות.

לטעמה של המדינה, סטה בית-משפט קמא לקולא באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת, הן בקביעת מתחם העונש ההולם והן בגזירת עונשו של המשיב.

לטעמה של המדינה, מעשיו של המשיב קיצוניים בחומרתם ומחייבים ענישה מחמירה באופן משמעותי לעומת גזר-דינו של בית-משפט קמא. מעשיו של המשיב בוצעו תוך תכנון מוקדם ומדוקדק, בשיטתיות ולאורך תקופה במשך שבע שנים שלמות בהן התפרנס המשיב ממעשי המרמה (נובמבר 2009 עד שנת 2016). המשיב קיבל במרמה ועל בסיס המצגים הכוזבים סכומי כסף גבוהים ולא חדל מביצוע העבירות אלא לאחר שהתגלו מעשיו והחלה החקירה המשטרתית.

בנוסף מדגישה המדינה, שהמשיב עלול היה לסכן את חיי מטופליו שהרי לא הייתה לו הכשרה מקצועית מתאימה ובמיוחד בשים לב לעבודתו בהוסטל, בית אבות, ובית חולים סיעודי דהיינו, אוכלוסייה מוחלשת ופגיעה במיוחד, ולכל אלה לא נתן בית-משפט קמא ביטוי הולם בגזר-דינו. מתחם הענישה שקבע בית-משפט קמא נמוך ואינו הולם את חומרת מעשיו של המשיב, נסיבות ביצועם ומידת אשמו, ומה גם שאין המדובר במעידה חד-פעמית ומדובר ב-6 מקרים שונים שכל אחד מהם נמשך לאורך תקופה תוך פגיעה קשה בערכים המוגנים ותוך קבלת סכומי כסף גבוהים, והעמדת מטופלים רבים בסיכון ממשי.

בעוד שמדברי עדי האופי עלה שרוב עבודתו של המשיב הייתה אדמיניסטרטיבית מפנה המדינה לכך שבאישום הראשון שבכתב התביעה המתוקן צוין, שהמשיב עסק במתן טיפולים רפואיים וסיעודיים לשוהים בהוסטל, ומכאן שעסק גם במתן טיפולים רפואיים. בנוסף עלה מעדי האופי, שהמשיב היה אחראי גיוס וקליטה של עובדים חדשים והדרכתם, וזו נסיבה מחמירה שהרי אם לאדם אין הכשרה מתאימה לטיפול בחולים, כיצד תהא לו הכשרה מתאימה להדריך עובדים כיצד לטפל בחולים?

המדינה חוזרת ומפנה לגזר הדין שניתן בעניין **חיימץ** שם נדונה המערערת ל-18 חודשי מאסר בפועל, אם כי שם הורשעה המערערת גם בעבירות של הונאה בכרטיסי חיוב. מוסיפה המשיבה, שבעניין **חיימץ** הנ"ל הייתה המערערת מועסקת רק בבית חולים אחד ואילו בענייננו הועסק המשיב לאורך זמן במספר מקומות שונים.

באשר לגזרי הדין האחרים אליהם הפנתה המדינה את בית-משפט קמא ובהם הוטלו עונשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, טוענת המדינה, כי המקרים שם קלים לאין שיעור לעומת המעשים בעטיים הורשע המשיב. מוסיפה המדינה, כי שגה בית-משפט קמא בקבעו שהענישה המוטלת על המשיב אמורה להיות ברף התחתון של מתחם הענישה בשים לב לכך שהתסקיר כלל אינו חיובי, קיים ריבוי גורמי סיכון להישנות עבירות דומות בעתיד, ואין המדובר בדברים המצדיקים את מיקום עונשו של המשיב ברף התחתון של המתחם.

י"ב. בדיון שהתקיים בפנינו ביום 26.11.20, חזרה ב"כ המדינה על עמדתה וטענה, כי פסק הדין מקל עם המערער יתר על המידה וזאת מנימוקים שפורטו הן בפני בית-משפט קמא והן בהודעת הערעור. לטעמה של ב"כ המדינה, עונש המאסר שהוטל על המשיב היה אמור להיות מאחורי סורג ובריח ולא על דרך עבודות שירות. לתמיכה בעמדתה הצביעה על פסק הדין שניתן בעניין **חיימץ**, בהדגישה, שמדובר בעבירות שיש בהן משום סיכון לשלום הציבור שהרי טיפולו של המשיב ניתן מבלי שהייתה לו הכשרה מתאימה ואין המדובר במקרה חד-פעמי אלא ביצוע העבירה נמשך על-פני שנים.

י"ג. סנגוריתו של המשיב טענה בפנינו, שמרבית הפסיקה במקרים דומים לגבי נאשמים שהתחזו בין אם לרופאים ובין לאחים מוסמכים, מצביעה על מדיניות ענישה אחידה שבה הוטלו מספר חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות ולא בכדי פירטה גם המדינה בסעיף 20 להודעת הערעור, גזרי דין שבהם הוטלו עונשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. הסנגורית מצדה הגישה לעיוננו אסופה של פסקי דין לתמיכה בעמדתה, לרבות פסק דין של ערכאת ערעור אשר לא התערבה במקרה שבו הוטלו על נאשם שהתחזה לרופא מספר חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

בהתייחס לפסק הדין שניתן בעניין **חיימץ** ציינה הסנגורית, כי המקרה שבפנינו אמנם דומה עובדתית באופן חלקי לעניין **חיימץ** ואולם, שלושה מן האישומים בעניין **חיימץ** היו בגין הונאה בכרטיסי חיוב של לקוחות (זאת במובחן מן המקרה שבפנינו), ואף התסקירים בעניין **חיימץ** היו שליליים.

הסנגורית הדגישה, שמתחם הענישה שקבע בית משפט קמא (8 חודשי מאסר עד 15 חודשי מאסר בפועל) אינו חורג ממדיניות הענישה, וגם העונש שהוטל על המשיב אינו חורג ממדיניות הענישה הנהוגה ובוודאי לא באופן המחייב את התערבות ערכאת הערעור. עוד הוסיפה הסנגורית, שבית משפט קמא שקלל בגזר-דינו את כל הפרמטרים שצריכים היו להישקל.

בתשובה לשאלתנו האם אין הסנגורית סבורה שאין הקנס שהוטל על המשיב נמוך יתר על המידה, השיבה הסנגורית (עמ' 3 לפרוט' בפנינו): **"לטעמנו יש לדחות את הערעור על הסף ואף לגופו של עניין, לחלופין אנחנו מוכנים להחמיר ברכיב הקנס באופן משמעותי מבלי כאמור להתערב ברכיב המאסר על דרך של עבודות שירות"**.

י"ד. לאחר שנתנו דעתנו לכתב האישום המתוקן שהוגש כנגד המשיב, תסקיר שירות המבחן בעניינו, הטיעונים לעונש בפני בית-משפט קמא ועדויות האופי לרבות דברי המשיב ורעייתו בפני בית-משפט קמא, חוות דעת הממונה על עבודות שירות, גזר הדין של בית-משפט קמא, ערעור המדינה על נימוקיו, טיעוניהם של באות כוח שני הצדדים בפנינו, ולאחר שגם עיינו בפסיקה הרלוונטית, מסקנתנו היא שיש אמנם מקום להחמיר בענישה שהטיל בית-משפט קמא על המשיב, אך אין מקום להטיל עליו עונש מאסר לריצוי בפועל.

ט"ו. נקדים ונציין, כפי שקבע בית-משפט קמא בגזר הדין, שמידת הפגיעה הנובעת ממעשיו של המשיב היא אכן ברמה גבוהה שהרי המשיב נטל לעצמו חירות לטפל באנשים חולים, לעתים מבוגרים וסיעודיים, על-פני תקופה ארוכה במספר מוסדות, תוך זלזול בחיי אדם ובריאות הציבור שהרי המסמכים עליהם הסתמך המשיב לצורך קבלתו לעבודה (בוגר אוניברסיטה בחוג לסייעוד, סיום לימודים בחוג לסייעוד, תעודת רישום כאח מוסמך, ותעודת רישום כאח מוסמך לטיפול מוגבר בחולה גריאטרי) היו מזויפים. למעשיו של המשיב קדם תכנון והם בוצעו בשיטתיות, באופן תכוף ולאורך שנים, שהרי כתב-האישום כולל שישה אישומים והעבירות בוצעו בין נובמבר 2009 עד שנת 2016. עוד יש להוסיף, שעל בסיס מעשיו אלה הרוויח המשיב משכורת של אח מוסמך ובסה"כ הסתכמה השתכרותו מכל מקומות עבודתו כפי שפורטו בששת האישומים שבכתב-האישום המתוקן בסכום כולל של 494,584 ₪.

עוד יש להביא בחשבון שהמשיב התקבל לעבודה, בין היתר, בהוסטל, בבית אבות ובבית חולים סיעודי, שבהם שוהה אוכלוסייה מוחלשת במיוחד של קשישים וסיעודיים. צודקת המדינה בערעורה, שאוכלוסייה זו פגיעה במיוחד והטיפול בה צריך להיעשות במקצועיות רבה, ומכיוון שהמשיב לא עבר את ההכשרה הנדרשת לצורך כך, נוצר פוטנציאל לגרימת נזק לבריאות המטופלים ופרטיותם וכן נפגע האמון שנתנו בו מעסיקיו. כל אלה מצביעים באופן ברור על החומרה הטמונה במעשיו של המשיב.

ט"ז. לצד זאת יש להביא בחשבון שאין לחובת המשיב הרשעות קודמות כלשהן, וכן יש לזקוף לזכותו את הודאתו בכתב-האישום המתוקן דבר שהביא לחסכון בזמן שיפוטי, ובשמיעת עדויות.

י"ז. מעיון בתסקיר שירות המבחן מיום 21.6.20 עולה, כי מחד גיסא, קיימת הערכה אודות ריבוי גורמי סיכון אצל המשיב להישנות עבירות דומות בעתיד, אך מאידך גיסא, בכל הנוגע לגורמי הסיכוי לשיקום התרשמות שירות המבחן היא שעד מעורבותו באירועים נשוא כתב-האישום ניהל המשיב אורח חיים תקין וגילה יכולת להתמודד הן במסגרת הלימודית והן במסגרת התעסוקתית. בשלב זה בחייו השתלב המשיב בעבודה ובלימודים מתוך רצון לשמור על יציבות במסגרת חייו.

לעניין זה נעיר, כי המשיב מועסק בחברת תקשוב מאז מרץ 2018 כנציג שירות לקוחות במוקד זימון תורים של קופת חולים וכמצוין במכתב מנהלת מוקד המידע, הפגין המשיב מקצועיות ונכונות ללמידה וכן אחריות ומסירות. עוד יש להוסיף, שהמשיב לומד כיום במכללה בחוג לסוציולוגיה.

י"ח. שירות המבחן, אשר מודע לחומרת העבירות בהן הורשע המשיב ולהשלכותיהן, סבור כי במטרה להפחית את הסיכון להישנות עבירות דומות בעתיד יהא מתאים במקרה זה לשקול ענישה מוחשית שתכלול אלמנטים טיפוליים שיוכלו לחבר את המשיב לחומרת מעשיו ולרכוש כלים ומיומנות להתמודדות יעילה עם מצבי לחץ. מכאן המלצת שירות המבחן להטיל על המשיב של"צ בהיקף נרחב של 250 שעות וכן להעמידו בצו מבחן לתקופה של 18 חודשים במסגרתו ישולב במערך הטיפול הקבוצתי המתקיים בשירות המבחן.

לעניין זה נזכיר את דברי בית-המשפט העליון בע"פ 344/81 **מדינת ישראל נ' שחר סגל**, פ"ד ל"ה(4) 313, בעמ' 318, כי שיקוליו של שירות המבחן למבוגרים אינם חופפים בהכרח את שיקוליו של בית-המשפט הואיל והשירות רואה את עיקר מעייניו במיצוי היבט מוגדר של הנתונים הנאספים לקראת הכרעה שיפוטית ו"**בית המשפט הוא שיוצר את האיזון הנאות בין הנתונים השונים ומופקד על ראייתו של השלם להבדיל מן הקטע או המקוטע**".

י"ט. המדינה, שסברה כי ראוי בנסיבות העניין לגזור על המשיב עונש מאסר לריצוי בפועל, הפנתה לפסק הדין שניתן בעניין **חיימץ**, שם מדובר היה במערערת שהציגה עצמה כמי שמוסמכת לעבוד כאחות מעשית במוסדות רפואה שונים ועקב כך התקבלה לעבודה וביצעה פעולות שלא הייתה מוסמכת לבצען במסגרת עבודתה ונדונה ל-18 חודשי מאסר בפועל.

ואולם, במובחן מן המקרה שבפנינו, הורשעה המערערת בעניין **חיימץ**, באישומים מס' 7 עד מס' 10 שם, גם בכך שהונתה בכרטיסי חיוב שונים לאחר שהשתמשה בכרטיסי חיוב או במספרים של כרטיסי חיוב של אנשים שהכירה כדי לשלם חשבונות שונים שלה.

בנוסף, בעניין **חיימץ** התרשם שירות המבחן שהצהרותיה של הנאשמת כאילו היא מעוניינת לעבור הליך טיפולי אינן נובעות מתוך תובנות פנימיות והיא אינה מבינה את הצורך בשינוי אצלה ולכן הביע שירות המבחן ספק בדבר יכולתה של המערערת (שם) להיתרם מהליך טיפולי. מתסקיר נוסף שהוגש בעניין **חיימץ**, עלה שהמערערת (שם) נעדרת מוטיבציה כנה וממשית לקידום שינוי בהתנהלותה ולכן לא בא שירות המבחן בהמלצה כלשהי בעניינה.

לעומת זאת בענייננו, המליץ שירות המבחן, בין היתר, להטיל על המשיב צו מבחן כדי לשלבו במערך הטיפול הקבוצתי המתקיים בשירות המבחן, וכן סבר, שענישה שתכלול אלמנטים טיפוליים תוכל לסייע למשיב לזהות חלקים אישיותיים שעמדו ברקע לביצוע העבירות, ולחברו לחומרת מעשיו תוך רכישת כלים ומיומנות להתמודדות יעילה עם מצבי לחץ ומשבר.

איננו סבורים אפוא שניתן ללמוד גזרה שווה מעניין **חיימץ** למקרה שבפנינו.

כ. מנגד הגישה הסנגורית לעיונו אסופת פסיקה במקרים דומים, שבהם נמנעו בתי המשפט מלהטיל על הנאשמים עונשי מאסר לריצוי בפועל.

ברע"פ 10709/03 **יוסף רוס נ' מדינת ישראל** (4.7.05), (להלן: "**עניין רוס**"), נדון עניינו של יועץ טבעוני והומיאופת שטיפל טיפול הומיאופתי בנער חולה ואף התנה זאת בהפסקת נטילת התרופות על ידי הנער. הוגש כנגדו כתב אישום בגין מעשי פזיזות ורשלנות לפי סעיפים 338(7) ו-325 של חוק העונשין, וכן בגין עיסוק ברפואה והתחזות לרופא, עבירות לפי פקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז-1976.

בית-משפט השלום גזר על הנאשם בעניין **רוס** 10 חודשי מאסר מתוכם שלושה חודשים לריצוי בעבודות שירות וכן תשלום קנס. הערעור לבית המשפט המחוזי נדחה. הנאשם בעניין **רוס** הגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון, שנדונה במושב תלתא, הן על ההרשעה והן על גזר הדין וערעורו נדחה. נקבע שם, שהעונש שהוטל עליו נוטה לקולא ואין מקום להפחית מעונשו.

כ"א. ב-ת"פ (שלום חיפה) 7215-11-09 **מדינת ישראל נ' מריאו שלו** (12.1.2014), (להלן: "**עניין שלו**"), מדובר היה בנאשם שערך מסמכים הנחזים להיות תעודות הסמכה לעיסוק במקצוע הרפואה, וביניהם רישיון לעסוק במקצוע הרפואה לרבות אישור תואר מומחה בכירורגיה אורתופדית. הנאשם התחזה לרופא ברבים באמצעות אתרי אינטרנט וספר טלפונים וכן פתח קליניקה פרטית בביתו הגם שכאמור לא ניתן לו רישיון כדין לעסוק במקצוע הרפואה. כמו-כן צוין, שהנאשם (שם) קיבל במרמה נוכח התחזותו כרופא אורתופד, כספים בגין שירותי ייעוץ רפואיים ולרבות חוות דעת מומחה שנתן בגין הליכים משפטיים. הנאשם בעניין **שלו** נדון ל-12 חודשי מאסר על-תנאי למשך שלוש שנים, תשלום קנס בסך 50,000 ₪, ופיצוי למתלוננים.

כ"ב. ב-ת"פ (שלום עכו) 20653-01-12 **מדינת ישראל נ' מתתיה** (31.12.13), הורשע הנאשם (שם) בעבירות של קבלת דבר במרמה, התחזות כרופא, ושימוש בתואר רפואי וכן תואר דוקטור בניגוד לפקודת רופאי השיניים, בגין כך שהנאשם הפעיל בביתו מרפאה לרפואת שיניים והעניק טיפולי שיניים בגין תשלום לאחר שהתחזה לרופא שיניים, חרף העובדה שלא סיים את חוק לימודיו ברפואת שיניים ולא קיבל דיפלומה המוכרת על ידי משרד הבריאות. הנאשם באותו מקרה נדון ל-6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, ולמאסר מותנה.

כ"ג. ב-ת"פ (שלום רמלה) 3517-04-16 **פרקליטות מחוז מרכז נ' שלמה סעדיאן** (12.1.17), הורשע הנאשם (שם) טכנאי שיניים בהסמכתו, לפי הודאתו, בכך שהוא טיפל ב-21 מטופלים שונים וביצע במספר רב של הזדמנויות טיפולי שיניים שונים תמורת תשלום כשבחלקם נגרמו נזקים קשים וזאת חרף העובדה שאין לו רישיון לעסוק ברפואת שיניים. הנאשם באותו מקרה נדון ל-5 חודשי מאסר בפועל שירצו בעבודות שירות, שישה חודשי מאסר על-תנאי ותשלום פיצוי בסך 37,500 ₪.

כ"ד. ב-ת"פ (שלום ראשון לציון) 45793-02-10 **מדינת ישראל נ' אברהמי** (8.3.12), הורשע הנאשם, טכנאי שיניים בהכשרתו, בעבירה של התחזות כמורשה לטיפול שיניים זאת לאחר שהתקין שיניים תותבות וביצע תיקון לתותבת ישנה בפיה של המתלוננת, ובכך עסק בריפוי שיניים מבלי שיהא מורשה לכך.

הנאשם (שם) נדון למאסר מותנה בן 5 חודשים, קנס בסכום של 3,500 ₪ ופיצוי למתלוננת.

כ"ה. ב-ת"פ (שלום ירושלים) 3889/03 **מדינת ישראל נ' ליטשב אלבינה** (16.6.2005), הורשעה הנאשמת לאחר שמיעת ראיות בעבירה של קבלת דבר במרמה זאת לאחר שהתקבלה לעבודה בחברה לסיעוד, הגם שמעולם לא נרשמה בפנקס מורשים לעסוק בסיעוד. הנאשמת התקבלה לעבודתה לאחר שהציגה

מסמך קורות חיים בו רשום שהיא אחות מוסמכת עם וותק של 11 שנים בארץ, וטענה שיש בידה רישיון לעסוק בסיעוד. בנוסף, במסגרת תפקידה כמבקרת בית אצל מספר חולים רשמה דו"ח לפיו ביקרה אצל החולים ותיארה את מצבם, למרות שידעה שהחולים כלל לא נמצאו בביתם באותה עת. יצוין, כי לחובתה של הנאשמת עמד מאסר מותנה בן 5 חודשים שהמדינה עתרה להפעלתו.

בית-המשפט, בשים לב לרמת הענישה במקרים דומים דן את הנאשמת לשישה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות ולרבות מאסר מותנה. המאסר בן חמשת החודשים שהיה תלוי ועומד כנגדה הופעל בחופף.

כ"ו. עולה מכל המפורט לעיל, שעונש המאסר של שמונה חודשים לריצוי בעבודות שירות שהטיל בית-משפט קמא על המשיב, אינו חורג ממדיניות הענישה המקובלת במקרים דומים. גם אם דומה שהענישה נוטה לקולא, הרי בהתחשב במדיניות הענישה עליה הצבענו לעיל, ובהינתן העובדה שעד לאירוע זה אין למשיב הרשעות קודמות, ושירות המבחן המליץ על ענישה שיקומית, אין מקום להתערבותנו בהחלטתו של בית-משפט קמא להסתפק בהטלת עונש מאסר שניתן לרצותו בעבודות שירות, כשרכיב ענישה זה אינו סוטה ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים מעין אלה.

כ"ז. לעומת זאת, סבורים אנו כי יש מקום להעלות באופן משמעותי את רכיב הקנס (10,000 ₪) שהטיל בית-משפט קמא על המשיב שהרי המשיב זכה במשכורות כאח מוסמך, שלא היה זכאי להם, על-פני תקופות ארוכות, על בסיס המסמכים הכוזבים שהוא הציג והסתמך עליהם.

הגם שבהודעת הערעור לא עתרה המדינה להעלאת שיעור הקנס אלא להטלת עונש מאסר לתקופה ארוכה מאחורי סורג וברח הרי בדיון שהתקיים בפנינו ציינה הסנגורית בתשובה לשאלתנו: "**אנחנו מוכנים להחמיר ברכיב הקנס באופן משמעותי מבלי כאמור להתערב ברכיב המאסר על דרך עבודות שירות**".

לפיכך, ועל מנת לתת ביטוי לכך שהמשיב הפיק רווחים במרמה על-פני תקופה ארוכה, תוך שימוש במסמכים מזויפים בידעו שהם מזויפים, אנו מעמידים את הקנס שעל המשיב לשלם על סך של 30,000 ₪ (שלושים אלף ₪) או 180 ימי מאסר תחתם (חלף הקנס שהוטל עליו בבית משפט קמא).

כמו-כן סבורים אנו, נוכח חומרת העבירות בהן הורשע המשיב, שיש להעמיד את המאסר המותנה שהטיל עליו בית-משפט קמא על 9 (תשעה) חודשים, וזאת חלף התקופה שקבע בית-משפט קמא.

עוד ובנוסף, סבורים אנו, שראוי בנסיבות העניין להטיל על המשיב צו מבחן ל-18 חודשים בהתאם להמלצת שירות המבחן בתסקיר מיום 21.6.20.

כ"ח. התוצאה מכל האמור לעיל היא, שאנו מקבלים חלקית את ערעור המדינה, ודנים את המשיב לתשלום קנס בסכום של **30,000 ₪** או 180 ימי מאסר.

הקנס ישולם ב-15 תשלומים חודשיים שווים ורצופים של 2,000 ₪ כל אחד, החל מתום 30 יום מן התאריך שבו יסיים המשיב לרצות את עבודות השירות.

אם תשלום כלשהו לא ישולם כולו או במועדו, יעמוד מלוא הקנס או כל יתרה בלתי משולמת לפירעון מלא ומיידי.

את עונש המאסר על-תנאי שהטיל בית-משפט קמא על המשיב אנו מעמידים על תקופה של **9** (תשעה) חודשים למשך שלוש שנים והתנאי הוא שהמשיב לא יעבור עבירה בגינה הורשע.

כמו-כן, מטילים אנו על המשיב צו מבחן לתקופה של **18 חודשים** כשבמהלך תקופה זו ישתלב המשיב במערך הטיפול הקבוצתי המתקיים בשירות המבחן, וכפי שיקבע שירות המבחן.

המשיב מוזהר בזאת שאם יפר או לא יקיים את הוראות צו המבחן או אם לא ייטול חלק במערך הטיפול הקבוצתי שבשירות המבחן, יהא שירות המבחן רשאי לעתור להפקעת צו המבחן ולהחזרת עניינו של המשיב לבית המשפט על-מנת לדון מחדש בגזר הדין שיש להטיל עליו, ובמקרה כזה יכול שיוטל על המשיב עונש מאסר לריצוי מאחורי סורג ובריח.

עונש המאסר בן שמונה חודשים לריצוי בעבודות שירות, כפי שקבע בית-משפט קמא, עומד בעינו ללא שינוי.

בכל הנוגע לעבודות השירות, מוזהר בזאת המשיב, כי מדובר בתנאי העסקה קפדניים וכל חריגה מכללים אלה יש בה כדי להביא להפסקת עבודות השירות וריצוי יתרת העונש במאסר בפועל.

על המשיב להתייצב ביום **7.2.2021 שעה 08:00 בבוקר**, ביחידת עבודות שירות, מפקדת מחוז צפון, רח' הציונות 14 טבריה, לקליטה והצבה.

למזכירות בית-המשפט:

- יש להמציא את העתק פסק הדין לממונה על עבודות שירות.
- יש להמציא את העתק פסק הדין לשירות המבחן למבוגרים.
- יש להמציא בהקדם צו מבחן ללשכת האב"ד לצורך חתימה על הצו.

ניתן היום, כ"ג טבת תשפ"א, 07 ינואר 2021, במעמד הנוכחים.

ש' שטמר, שופטת
עמיתה

א' אלון, שופטת

י' גריל, שופט עמית
[אב"ד]